

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statssekretæren

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/3395-6

15. juni 2023

Om videre prosesser for utarbeidelse av stortingsmelding for villrein og tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein

På bakgrunn av en rekke henvendelser de siste ukene om arbeidet med en stortingsmelding for villrein og tiltaksplaner etter kvalitetsnorm for villrein, ønsker jeg å klargjøre prosessen for disse arbeidene.

Bakgrunn

Regjeringen har som ambisjon å forbedre tilstanden for villrein i Norge. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og rundt 90 prosent av all villrein i Europa befinner seg i Norge. Tilstanden til villreinen har over lang tid utviklet seg i feil retning. I 2022 ble de nasjonale villreinområdene for første gang klassifisert etter kvalitetsnormen for villrein, noe som viste at seks av ti områder har dårlig kvalitet. Ingen nasjonale villreinområder har god kvalitet. Dette sammen med at villreinen nasjonalt er listet som *nær truet* på Norsk rødliste for arter, og listet som *truet* på den globale rødlisten, er den viktigste grunnen til at regjeringen har startet arbeid med en stortingsmelding og tiltaksplaner. Jeg har forståelse for at det kan være vanskelig å skille prosessene med melding og tiltaksplaner fra hverandre, særlig fordi begge pågår samtidig. I tillegg har vi de regionale planene for villreinfjellet, som jeg opplever skaper ytterligere forvirring blant enkelte. Jeg ønsker derfor å synliggjøre hvordan dette er forskjellige prosesser med ulike sluttprodukter. Jeg vil også tydeliggjøre hvordan vi planlegger for regional og lokal forankring av arbeidene.

Forholdet mellom regionale planer, tiltaksplanene og stortingsmeldingen

Dersom det skal være mulig å få en mer langsiktig og bærekraftig forvaltning av villrein som art, vil det samtidig være behov for å gjøre en ny vurdering av den helhetlige forvaltningen av villreinfjellet. Regjeringen har derfor besluttet å lage en stortingsmelding, der det overordnede formålet er å lage politikk som er positivt for de fleste brukerinteressene i

villrein fjellet, og som samtidig kan bidra til en positiv utvikling for villrein. Stortingsmeldingen skal på denne måten gjelde for alle villreinområder i Norge, og målet er at meldingen skal lage politikk som skal gjelde på både kort og lang sikt.

Tiltaksplaner for de enkelte villreinområdene utarbeides som en konsekvens av kvalitetsnormen for villrein, som ble etablert ved kongelig resolusjon i 2020. Kvalitetsnormen sier at tiltaksplaner bør utarbeides for de villreinområdene som ikke når kvalitetsmålet i normen, eller som står i fare for ikke å nå målet, som er minimum middels kvalitet. Tiltaksplanene lages innenfor rammene av enhver tid gjeldende politikk. Det er derfor viktig å se arbeidet med tiltaksplanene i sammenheng med stortingsmeldingen. Regjeringen tar sikte på å først presentere ny politikk i stortingsmeldingen, før tiltaksplanene ferdigstilles. Siktemålet er at stortingsmeldingen blant annet skal gi noen overordnede signaler og føringer som tiltaksplanene må forholde seg til.

Det er i dag vedtatt regionale planer etter plan- og bygningsloven for alle de nasjonale villreinområdene. De regionale planene skal sikre en helhetlig forvaltning av fjellområdene, og fastsetter en langsiktig arealforvaltning som balanserer bruk og vern for de aktuelle områdene med randområder. Det er Kommunal- og distriktsdepartementet som har det overordnede ansvaret for de regionale planene for villrein, i samarbeid med Klima- og miljødepartementet. Departementene har ikke igangsatt noen prosess nå med tanke på å endre de regionale planene. Dersom dette blir aktuelt i fremtiden, vil alle berørte interesser få beskjed i god tid, og alle vil få mulighet til å bli hørt i tråd med ordinære planprosesser.

Prosess og involvering i arbeidet med stortingsmeldingen

Villreinen påvirkes av en rekke ulike aktiviteter og virksomheter. Regjeringen ønsker derfor å legge til rette for en tverrsektoriell stortingsmelding, som ser hele påvirkningsbildet og alle brukerinteresser i villrein fjellet i sammenheng. Det betyr at alle berørte departementer er involvert i arbeidet, blant annet Kommunal- og distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, som har ansvar for henholdsvis arealplanlegging i villreinområdene og bestandsforvaltning av villrein. På denne måten kan regjeringen, i nær dialog med berørte fylkeskommuner og kommuner, lage ny politikk som er best mulig for alle brukere og som samtidig kan føre til en bedret tilstand for villrein. Etter planen skal stortingsmeldingen legges frem i 2024.

Stortingsmeldingen skal altså presentere overordnet politikk og virkemiddelbruk. Jeg mener det likevel er helt avgjørende at meldingen bygger på erfaringer, kunnskap og engasjement hos lokale og regionale aktører. Det er hovedgrunnen til at vi, som ledd i arbeidet med meldingen, inviterte berørte villreininteresser til møter 8. desember 2022 og 10. januar 2023 for å gi innspill på utfordringsbildet i villrein fjellet. De inviterte var blant annet berørte kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere, villreinnemnder og villreinutvalg, organisasjoner og forskings- og kompetansemiljø. For å bidra til at politikken som utformes har lokal forankring, ble de samme villreininteressene invitert til innspillmøter 3. og 4. mai 2023, der vi ba om innspill på ny politikk i villrein fjellet, med bakgrunn i utfordringsbildet. I forbindelse med de fire innspillmøter ble også alle som ønsker det invitert til å gi skriftlige innspill. Vi har

også planer om flere innspillsrunder til høsten, der vi ser for oss at tema vil bli mer konkret om innholdet i den nye politikken i villreinfeltet. Vi vil komme tilbake med nærmere informasjon om dette etter sommeren. Vi legger med andre ord opp til en høy grad av regional og lokal involvering i dette meldingsarbeidet.

Prosess og involvering i arbeidet med tiltaksplanene

For å sikre en bevaring og videre bedring av tilstanden i villreinområdene, har regjeringen bestemt at det skal lages tiltaksplaner for alle de nasjonale villreinområdene, også de som fikk middels kvalitet. Tilstanden i villreinområdene er en konsekvens av overordnet nasjonal politikk og forhold i det enkelte villreinområdet. Tiltaksplanene er altså rettet inn mot forholdene i det enkelte villreinområdet, og med tiltak som er nødvendig for å bedre eller opprettholde tilstanden i det enkelte område.

Vi har bedt Miljødirektoratet om å lage faglige utkast til tiltaksplaner for de nasjonale villreinområdene. Miljødirektoratet har i sin tur bedt statsforvalterne og andre om å bidra med innspill. Disse faggrunnlagene for tiltaksplaner vil bli oversendt fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet 15. desember 2023. Dette vil være faggrunnlaget som Klima- og miljødepartementet, i samarbeid med alle berørte departementer, vil arbeide videre med. Det vil det bli gjennomført en alminnelig høring der vi vil be om innspill til planene. Dette blir sannsynligvis i 2024. I tillegg vil Klima- og miljødepartementet legge til rette for en dialog med berørte kommuner og fylkeskommuner i forkant av høring. Før regjeringen tar en beslutning, skal alle berørte villreininteresser få god tid til å spille inn på faggrunnlaget. Vi skal med andre ord sikre en god involvering av kommunesektoren og andre berørte interesser. Det er ennå ikke avklart i hvilken form tiltaksplanene vil bli vedtatt, men dette vil være regjeringens tiltaksplaner, som utarbeides med bistand fra alle berørte departementer.

Tiltaksplanene utarbeides hver for seg, og tilpasses utfordringsbildet for det konkrete villreinområdet, basert på best tilgjengelig kunnskap. Fordi en første klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnormen allerede er gjennomført, starter vi med disse. Etter planen vil tiltaksplanene for de ti nasjonale villreinområdene tidligst kunne ferdigstilles i 2025. For de øvrige 14 villreinområdene, må vi avvente den neste klassifiseringen etter kvalitetsnormen, før dette arbeidet kan starte. Denne klassifiseringen ferdigstilles i løpet av høsten 2023. Når arbeidet med tiltaksplaner for de øvrige 14 områdene starter vil vi komme tilbake til.

Jeg håper at jeg med dette har bidratt til å klargjøre prosessene rundt stortingsmelding og tiltaksplaner, og at vi på bakgrunn av dette kan fortsette å ha en konstruktiv og god dialog i det videre arbeidet.

Med hilsen

Kjersti Bjørnstad

Kopi:

Finansdepartementet

Forsvarsdepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Nærings- og fiskeridepartementet

Olje- og energidepartementet

Samferdselsdepartementet

Miljødirektoratet

Adresseliste

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDALE
Alvdal kommune		2560	ALVDAL
Askvoll Kommune	Boks 174	6988	ASKVOLL
Aurland kommune		5741	AURLAND
Bygland kommune		4745	BYGLAND
Bykle kommune		4754	BYKLE
Dovre kommune		2662	DOVRE
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Etne kommune	Postboks 54	5591	ETNE
Fjellnettverket			
Flesberg kommune		3623	LAMPELAND
Flå kommune		3539	FLÅ
Folldal kommune	Nyberg	2580	FOLLDAL
Fyresdal kommune		3870	FYRESDAL
Gjesdal kommune	Rettedalen 1, Storahuset	4330	ÅLGÅRD
Gloppen kommune		6823	SANDANE
Hemsedal kommune		3560	HEMSEDAL
Hjartdal kommune		3692	SAULAND
Hjelmeland kommune	Kommunehuset	4130	HJELMELAND
Hol kommune		3576	HOL
Holtålen kommune		7380	ÅLEN
Hægebostad kommune		4595	TINGVATN
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404	2325	HAMAR
Kommunesektorens organisasjon	Bedriftsenteret		
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	KVITeseID
Lesja kommune		2665	LESJA
Lom kommune	Sognefjellsvegen 6	2686	LOM
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Midtre Gauldal kommune		7290	STØREN
Modalen kommune	Postboks 44	5729	MODALEN
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE

Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Nesbyen kommune	Kommunehuset	3540	NESBYEN
Nissedal kommune		3855	TREUNGEN
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRÅ
Nore og Uvdal kommune		3630	RØDBERG
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Oppdal kommune	Inge Krokannsveg 2	7340	OPPDAL
Os kommune		2550	OS I ØSTERDALEN
Rauma kommune		6300	ÅNDALSNES
Rendalen kommune		2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Berkåk	7391	RENNEBU
Ringeby kommune	Hanstadgata 2	2630	RINGEBU
Ringsaker kommune	Postboks 13	2380	BRUMUNDDAL
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Rørros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Sauda kommune	Postboks 44	4201	SAUDA
Sel kommune	Botten Hansensgate 9	2670	OTTA
Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	SELJORD
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Sirdal kommune		4440	TONSTAD
Skjåk kommune		2690	SKJÅK
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	Koppang
Stranda kommune		6201	STRANDA
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Tinn kommune	Postboks 14	3661	RJUKAN
Tokke kommune		3880	DALEN
Tolga kommune	Kommunehuset	2540	TOLGA
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560 Fylkets hus	7735	STEINKJER
Tynset kommune	Tynset Rådhus	2500	TYNSET
Ullensvang kommune	Opheimsgata 31	5750	ODDA
Ulvik herad	Skeiesvegen 5	5730	ULVIK
Utmarkskommunenenes sammenslutning	Postboks 1148 Sentrum	0104	OSLO
Vaksdal kommune	Konsul Jebsensgt. 16	5722	DALEKVAM

Valle kommune		4747	VALLE
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Vindafjord kommune		5580	ØLEN
Vinje kommune		3890	VINJE
Voss herad	Postboks 145	5701	VOSS
Vågå kommune	Edvard Storms veg 2	2680	VÅGÅ
Øyer kommune		2636	ØYER
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Åmli kommune		4865	ÅMLI
Åmot kommune	Torget 1	2450	RENA
Åseral kommune		4540	ÅSERAL

Agder fylkeskommune
 Innlandet fylkeskommune
 Møre og Romsdal fylkeskommune
 Rogaland fylkeskommune
 Trøndelag fylkeskommune
 Vestfold og Telemark fylkeskommune
 Vestland fylkeskommune
 Viken fylkeskommune

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Alvdal kommune		2560	ALVDAL
Askvoll Kommune	Boks 174	6988	ASKVOLL
Aurland kommune		5741	AURLAND
Bygland kommune		4745	BYGLAND
Bykle kommune		4754	BYKLE
Dovre kommune		2662	DOVRE
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Etne kommune	Postboks 54	5591	ETNE
Fjellnettverket			
Flesberg kommune		3623	LAMPELAND
Flå kommune		3539	FLÅ
Folldal kommune	Nyberg	2580	FOLLDAL
Fyresdal kommune		3870	FYRESDAL
Gjesdal kommune	Rettetdalen 1, Storahuset	4330	ÅLGÅRD
Gloppen kommune		6823	SANDANE

Hemsedal kommune		3560	HEMSEDAL
Hjartdal kommune		3692	SAULAND
Hjelmeland kommune	Kommunehuset	4130	HJELMELAND
Hol kommune		3576	HOL
Holtålen kommune		7380	ÅLEN
Hægebostad kommune		4595	TINGVATN
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Innlandet fylkeskommune	Postboks 4404	2325	HAMAR
Kommunesektorens organisasjon	Bedriftsenteret		
Kongsberg kommune	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Krødsherad kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Kviteseid kommune		3536	NORESUND
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	KVITeseID
Lesja kommune		2665	LESJA
Lom kommune	Sognefjellsvegen 6	2686	LOM
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Midtre Gauldal kommune		7290	STØREN
Modalen kommune	Postboks 44	5729	MODALEN
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Nesbyen kommune	Kommunehuset	3540	NESBYEN
Nissedal kommune		3855	TREUNGEN
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRA
Nøre og Uvdal kommune		3630	RØDBERG
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Oppdal kommune	Inge Krokannsveg 2	7340	OPPDAL
Os kommune		2550	OS I ØSTERDALEN
Rauma kommune		6300	ÅNDALSNES
Rendalen kommune		2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Berkåk	7391	RENNEBU
Ringebu kommune	Hanstadgata 2	2630	RINGEBU
Ringsaker kommune	Postboks 13	2380	BRUMUNDDAL
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Røros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Sauda kommune	Postboks 44	4201	SAUDA
Sel kommune	Botten Hansensgate 9	2670	OTTA

Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	SELJORD
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Sirdal kommune		4440	TONSTAD
Skjåk kommune		2690	SKJÅK
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	Koppang
Stranda kommune		6201	STRANDA
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Tinn kommune	Postboks 14	3661	RJUKAN
Tokke kommune		3880	DALEN
Tolga kommune	Kommunehuset	2540	TOLGA
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560 Fylkets hus	7735	STEINKJER
Tynset kommune	Tynset Rådhus	2500	TYNSET
Ullensvang kommune	Opheimsgata 31	5750	ODDA
Ulvik herad	Skeiesvegen 5	5730	ULVIK
Utmarkskommunenenes sammenslutning	Postboks 1148 Sentrum	0104	OSLO
Vaksdal kommune	Konsul Jepsensgt. 16	5722	DALEKVAM
Valle kommune		4747	VALLE
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Viken fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Vindafjord kommune		5580	ØLEN
Vinje kommune		3890	VINJE
Voss herad	Postboks 145	5701	VOSS
Vågå kommune	Edvard Storms veg 2	2680	VÅGÅ
Øyer kommune		2636	ØYER
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Åmli kommune		4865	ÅMLI
Åmot kommune	Torget 1	2450	RENA
Åseral kommune		4540	ÅSERAL